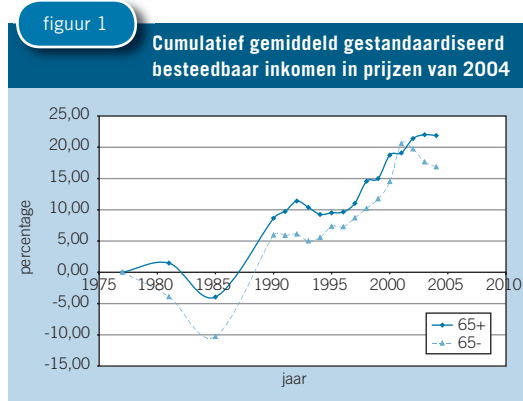

Inkomens van 65-plussers geen basis voor fiscalisering AOW

In discussies rondom vergrijzing neemt fiscalisering van de AOW een belangrijke plaats in. De gedachte om fiscalisering van de AOW te rechtvaardigen is dat 65-plussers zich in een relatief bevoorrechte positie bevinden. Het is niet onlogisch dat zij dan bijdragen aan de toenemende kosten van de AOW als gevolg van de vergrijzing. Dit artikel toont aan dat deze gedachte niet gegrond is.

In dit artikel staat de vraag centraal hoe de inkomenspositie van 65-plussers zich heeft ontwikkeld ten opzichte van 65-minners en of deze ontwikkeling kan dienen als argument voor fiscalisering van de AOW. Figuur 1 laat deze ontwikkeling zien.

Bron: CBS, diverse inkomensstatistieken

Figuur 1 laat twee resultaten zien. Ten eerste is de inkomensontwikkeling van 65-plussers en 65-minners min of meer gelijk. Dit is te zien aan de gelijke golfbeweging in de grafiek. Ten tweede ligt de groei van het niveau van de inkomens van 65-plussers hoger door de tijd heen. Dit wordt weergegeven door het hoger liggen van de lijn 65+. De inkomensontwikkeling van zowel 65-plussers als 65-minners wordt bepaald door de combinatie van de economische situatie en het overheidsbeleid en dan met name in de sfeer van werkgelegenheidsbeleid. De werkgelegenheid wordt bevorderd dan wel afgeremd door aanpassingen in het loon met behulp van bijvoorbeeld arbeidskortingen. Bij bevordering van de werkgelegenheid daalt het loon om zo de loonkosten voor de werkgever te verlagen. Dit maakt het aantrekkelijker mensen in dienst te nemen. Bij een lage werkloosheid stijgen de lonen. Het arbeidsaanbod is schaars en daardoor duurder. Het inkomen van 65-minners bestaat voor het grootste gedeelte uit loon, dus het loonbeleid heeft grotere gevolgen voor

de inkomensontwikkeling van 65-minners dan voor 65-plussers. De ontwikkeling van de werkgelegenheid is bepalend voor de ontwikkeling van de economische groei. Bij een hogere werkgelegenheid zullen de bestedingen toenemen, hetgeen gunstig is voor de welvaart. 65-plussers delen wel in de welvaartsontwikkeling en dit is de reden voor het feit dat de inkomens van 65-plussers en 65-minners dezelfde ontwikkelingen doormaken, maar dat de ontwikkelingen bij 65-plussers minder extreem zijn. Door de toch wel grote invloed van de conjunctuur op de inkomensontwikkeling van 65-plussers is er sprake van onzekerheid. Het is niet zeker dat de gunstige ontwikkeling van de inkomenspositie zich in de toekomst zal voortzetten. Een structurele beslissing als fiscalisering van de AOW kan op basis van deze onzekerheid dan ook niet genomen worden.

Het tweede resultaat is dat door de tijd heen de inkomens van 65-minners en 65-plussers grosso modo met hetzelfde percentage toenemen, namelijk twintig procentpunt. Dit ondanks de sterke golfbeweging en het feit dat de werkende groep 65-minners als gevolg van de vergrijzing kleiner wordt. Vooral vanaf 1990 groeit het inkomensniveau van 65-minners sneller dan dat van 65-plussers. De oorzaak voor de stijging van de inkomens van deze groep is gelegen in structurele factoren. In de jaren negentig had globalisering een belangrijk effect op het aantal en het soort banen in Nederland. Daarnaast waren mensen vaker hoger opgeleid, waardoor het loon ook hoger uit ging pakken. Ten slotte gingen ouderen (55-64) en vrouwen steeds meer participeren op de arbeidsmarkt. Fiscalisering van de AOW is dan ook niet de oplossing. De hoogte van de inkomens van 65-minners en de groei ervan is dusdanig dat er ook maatregelen getroffen zouden kunnen worden die hun inkomens raken.

De conclusie is dan ook dat het idee van rijker wordende ouderen wel klopt, maar dat dit niet kan dienen als argument voor fiscalisering van de AOW. 65-minners worden ook steeds rijker en er is de conjunctuur als onzekere factor. Naast fiscalisering van de AOW zal er zeker naar andere oplossingen gekeken moeten worden. Misschien hadden ze het in 1957 wel bij het rechte eind toen in de Memorie van Toelichting bij de AOW verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd werd opgenomen.

MARJAN DE KRUIK

Statistisch onderzoeker

bij het CBS.

Dit artikel is gebaseerd op

een afstudeeronderzoek

bij SZW.